

Kozmetika statistike

MANS je od 2004. godine tužilaštvu podnio 23 krivične prijave. Većina je odbačena, neke se još uvijek provjeravaju, uglavnom – ni jedna nije procesuirana

Broj sudskih postupaka protiv visokih funkcionera koji se terete za korupciju i dalje je mali, a krivične prijave koje civilni sektor i opozicija podnose tužilaštvu protiv „krupnih riba“ završavaju odbacivanjem ili višegodišnjim istragama čiji se kraj ne nazire.

To su ocjene kako domaćih nevladinih organizacija koje se bave borbom protiv korupcije i ovdašnjih stručnjaka, tako i predstavnika međunarodnih organizacija koje se bave tom problematikom i predstavnika EK.

„Nezavisnost sudstva i borba protiv organizovanog kriminala i korupcije, odnosno progres na tom planu su od ključnog značaja“, poručio je **Herman van Rompuy**, predsjednik Evropske unije.

I šef delegacije Evropske komisije u Podgorici **Leopold Maurer** je ljetos, nakon što je Crna Gora predala Strategiju i Akcioni plan za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala, a koji su kritikovani od strane EK,

upozorio da „Crna Gora mora da uspostavi mjerljive rezultate u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala“, naglašavajući kako poseban problem predstavlja nedostatak mjerljivih rezultata vezanih za presuda za korupciju na visokom nivou.

**KRIJE SE
IZA
STATISTIKE:**
*Ranka
Čarapić*

Tek mjesec ranije je **Drago Kos**, predsjednik *Grupe država za borbu protiv korupcije* (GREKO) upozorio da u Crnoj Gori zakon treba primjenjivati jednako za sve, i da povlašćenih ne smije biti ukoliko se želi nastaviti put ka EU. „Ukoliko je tačno da krupne ribe u Crnoj Gori nijesu obuhvaćene radom pravosuđa i policije, onda je to jedan od najozbiljnijih problema“, kazao je Kos. „Moramo znati da li se zakonodavstvo mijenja samo forme radi“.

I Izvještaj EK o napretku Crne Gore za 2009. godinu pozitivnim ocjenjuje usvajanje Zakonika o krivičnom postupku, kadrovsko i tehničko osnaživanje kancelarije Specijalnog tužioca za borbu protiv organizovanog kriminala, ali konstatuje da „ostaje ozbiljna zabrinutost u pogledu nezavisnosti sudija i tužilaca“.

STATISTIKA: Nakon upozorenja koja su sa evropskih adresa stigla na račun spremnosti i kapaciteta crnogorskog tužilaštva da se bori sa korupcijom na visokom nivou, u

Skupštini je usvojen Izvještaj tužilaštva za 2009. godinu. Statistika, konstatovala je državna tužiteljica **Ranka Čarapić** a poslanici prihvatili, pokazuje rast broja procesuiranih slučajeva korupcije, te da je tokom prošle godine, Specijalno odjeljenje za borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije primilo krivične

prijave protiv 136 lica.

„Za najteža koruptivna krivična djela prijavljeno je 97 lica”, navodi se u izvještaju. „U Odjeljenju su formirana 353 predmeta”, što je, objasnila je tužiteljica, skoro tri puta više nego u prethodnoj godini.

Ministar pravde **Miraš Radović** je ovog mjeseca iznio podatak da je do kraja prošle godine pred osnovnim i višim sudovima u Crnoj Gori „na postupanju bilo ukupno 585 krivičnih djela sa elementima korupcije”. I precizirao da je riješeno 499 predmeta - 231 osuđujućom presudom. „Takođe, nekoliko značajnih predmeta nalazi se u finalnoj fazi istražnog postupka.”

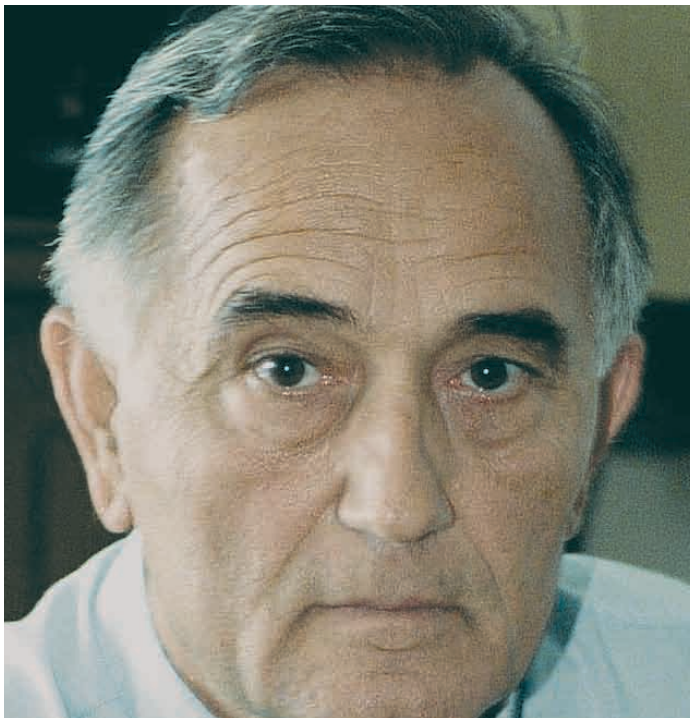
Gordana Đurović, ministrica za ekonomske integracije i predsjednica Nacionalne komisije za borbu protiv korupcije komentariše za *Monitor* rezultate borbe protiv „visoke korupcije”: „Imamo i sudskih presuda (dvoje sudija), više sudskih postupaka koji se vode u oblasti izdavanja dozvola, zdravstva, građevinske inspekcije, carine i policije. Tužilaštvo je zbog primjene ZKP i izmijenjenog KZ zaposlilo ove godine 16 novih tužilaca, a sprovodi se i intenzivna obuka svih uključenih, sa posebnim akcentom na rast efikasnosti finansijskih istraga”. Ona kaže da „kapaciteti tužilaštva postepeno rastu i svi očekujemo da će to u narednom periodu proizvesti još veći broj pravosnažnih sudskih odluka u ovoj oblasti”.

PRAKSA: Statistika, međutim, ne daje pravu sliku kad se radi o borbi protiv korupcije na visokom nivou. Naprotiv, upozoravaju domaći stručnjaci, statistika služi da se prikrije stvarno stanje. **Branišlav Radulović**, generalni sekretar Udruženja pravnika Crne Gore reagovao je zbog slučaja kada je bjelopoljski carinik optužen da je izvršio krivično djelo primanje mita u iznosu od 10 eura i osuđen na kaznu zatvora od godinu dana. Postupak je

pokrenuo specijalni tužilac za organizovani kriminal i ratne zločine.

„Koliko je koštao ovaj sudski postupak, koliki su bili troškovi advokata, kolika je društvena opasnost ovog djela, zašto je ovo lice provelo 45 dana u pritvoru i sve zbog - 10 eura”, upitao je Radulović. On je ocijenio da je taj slučaj zavrijedio takav tretman upravo zbog statistike. „Potreban je 'slučaj' koji popravlja statistiku. Treba da se pokaže kako država 'beskompromisno kažnjava za sva djela korupcije' i da se to pretoči u numeriku koja se distribuirala Briselu”.

Stanko Marić: „Borbe protiv visoke korupcije nema jer su zakoni donešeni tako da budu raj za korupciju - od onih koji se tiču izbora sudija i tužilaca, pa nadalje. Zbog toga mislim da još dugo neće biti nikakvih suštinskih promjena. Samo lijepa statistika”

Iza statistike s kojom tužilaštvo izlazi u javnost, tvrdeći da se sve efikasnije obračunavaju sa korupcijom, većinom se kriju upravo takvi predmeti, kažu u NVO MANS koja je tužilaštvu podnijela više prijava protiv visokih

funkcionera.

Dejan Milovac, zamjenik izvršnog direktora MANS-a kaže za *Monitor*: „Trenutni dometi nacionalne borbe protiv korupcije završavaju na okrivljenim saobraćajcima, medicinskim sestrama i carinskim službenicima. *Krupne ribe* su i dalje van dometa zvaničnih institucija iako se štete od velike korupcije u privatizaciji, urbanizmu ili javnim nabavkama, mjere desetinama miliona eura”. Iskustvo MANS-a, kaže Milovac, pokazuje da se tužilaštvo samo „trudi da zvaničnu statistiku 'nabilduje' što većim brojem procesuiranih slučajeva administrativne korupcije”.

MANS je od 2004. godine tužilaštvu podnio 23 krivične prijave protiv visokih funkcionera. Nijedna od prijava nije rezultirala sudskim postupkom. Većina je odbačena, a povodom jednog broja prijava se vode višegodišnje istrage.

U oktobru 2007. godine MANS protiv gradonačelnika Podgorice

Miomira Mugoše i Dragana Đukića, direktora Direkcije za imovinu podnio krivičnu prijavu zbog sumnje da su zloupotrijebili službeni položaj u korist kompanije *Carine* prilikom prodaje opštinskog zemljišta površine preko 15.000 m². Prijava je odbačena. U maju ove MANS opet podnosi krivičnu prijavu protiv Mugoše i Đukića zbog istog slučaja, nakon presude Osnovnog suda kojom je poništen sporni ugovor. Istraga je u toku.

Tužilaštvo već tri godine vodi istragu i povodom krivične prijave koju je MANS podnio protiv **Svetozara Marovića**, potpredsjednika Vlade, **Dragana Marovića** i **Vječeslava Lejbmana** zbog slučaja *Zavala*. Prijava je podnešena u aprilu 2008. godine. Istraga je u toku i oko prijave protiv **Branka Vujovića**, ministra ekonomije zbog sumnje da je nesavjesno vršio dužnost nadzora nad sprovođenjem Ugovora o privatizaciji

Rudnika Boksita.

Nije samo MANS uzalud podnosio krivične prijave protiv visokih funkcionera. NVO Grupa za promjene, kasnije opoziciona partija Pokret za promjene, takođe je podnio veliki broj krivičnih prijava koje nijesu rezultirale procesima.

Sergej Sekulović, šef kluba odbornika PzP-a u Skupštini Glavnog grada komentariše za *Monitor*: „Mi smo se tužilaštvu obraćali veoma često, ukazujući na slučajeve gdje je postojala osnovana sumnja da se radi o visokoj korupciji, kakav je slučaj sa poslovima oko izgradnje zgrade policije u Podgorici. Tužilaštvo nije adekvatno reagovalo, između ostalog, niti na zaključak Odbora za bezbjednost i odbranu o propustima i nekoordinaciji nadležnih organa u slučaju 'Šarić', kao i na brojne indicije i dokaze o zloupotrebama u izbornim procesima”.

Pokret za promjene i MANS su skupa, pored Centralne banke, podnijeli krivičnu prijavu protiv *Prve banke*, tražeći da tužilaštvo provjeri novčane transakcije između *Prve banke*, Regionalnog vodovoda i državnog trezora iz marta prošle godine kada je milion eura uplaćen 11 puta da bi banka fiktivno vratila državi ratu.

„Provjeravamo sve tri prijave i prikupljamo podatke koje nam daju mogućnost konsultovanja stručnih lica... Čekamo izvještaj revizora koji će dati svoje mišljenje”, rekla je nedavno državna tužiteljica Ranka Čarapić, ne navodeći do kada bi ta istraga mogla trajati.

Jedna od rijetkih krivičnih prijava protiv visokih funkcionera koja je dospjela do suda je prijava NVO GZP s kraja 2003. godine protiv **Veselina Vukotića** i Branka Vujovića. GZP ih je teretio da su tokom procesa privatizacije kotorskog *Jugopetrola*, mimo obaveznog tendera, dodijelili milionski posao advokatu **Marku Harisonu**. U aprilu 2007. Osnovni sud oslobodilo ih je optužbe uz obrazloženje da Vukotić i Vujović nezakonitu odluku nijesu

donijeli sami. Nedavno je, nakon više od četiri godine, završena istraga u slučaju *Montenegroerlajnz*. Policija je čelnike te firme najprije teretila da su državu oštetili za 44 miliona eura, da bi se cifra tokom godina postepeno smanjivala do 450 hiljada eura. A onda je cio slučaj odbačen.

RAJ ZA KORUPCIJU: Stanko Marić, predsjednik Senata Udruženja pravnika za *Monitor* ocjenjuje da

Gordana Đurović: „Kapaciteti tužilaštva postepeno rastu i svi očekujemo da će to u narednom periodu proizvesti još veći broj pravosnažnih sudskih odluka u oblasti korupcije”

ne vjeruje da će ubrzo biti napretka kad je u pitanju borba protiv visoke korupcije.

„Istinske borbe nema i neće je biti jer su zakoni svjesno donešeni tako da budu raj za korupciju, od onih koji se tiču izbora sudija i tužilaca pa nadalje”, kaže Marić i podsjeća da predsjednika Sudskog savjeta biraju predsjednici države, vlade i parlamenta, a da izbor samo potvrđuju poslanici pozicije u parlamentu. „Koji su svi redom vladini

činovnici jer ih je vlada izabrala u neki bord direktora, komisiju. Zato nemamo ni nezavisno sudstvo, ni tužilaštvo, ni parlament. Samo Vladu. Problem nije u personalnim rješenjima, nego je sistemski. I zato umjesto borbe imamo samo lijepu statistiku”.

Marić ukazuje da najnovija dokumenta protiv korupcije poput Strategije jasno pokazuju da volje da se zaista bori protiv korupcije nema.

„Jer da je ima kao zadatak bi se postavile konkretne promjene poput izmjena Zakona o javnim nabavkama koji je školski primjer kako se omogućava i dešava korupcija – duge, skupe i komplikovane procedure, a sve odluke u rukama jednog čovjeka. Umjesto toga postavljaju se ciljevi poput pisanja novih strategija, no-

vih seminara i sve u krug”.

Naši sagovornici upozoravaju da ni namjera ministra finansija da smanji budžet institucijama koje se bore sa korupci-

jom, pa i tužilaštvu ne govori u prilog ozbiljne namjere države da se uhvati u koštac sa visokom korupcijom. Za sljedeću godinu, iako je Vrhovno državno tužilaštvo tražilo devet miliona eura, **Igor Lukšić**, ministar finansija namjerava da im da tek pet, što je za 50 hiljada eura manje nego za prošlu godinu.

Milena PEROVIĆ-KORAĆ
Zoran RADULOVIĆ

(Projekat je podržan od strane Delegacije EU u Crnoj Gori, a svi nalazi su isključivo rezultat istraživanja našeg novinarskog tima)